

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Alfonsi Virvesii Canarien. Episcopi, Philippicæ
disputationes uiginti aduersus Lutherana dogmata, per
Philippum Melanchthonem defensa**

Virués, Alfonso de

Coloniae, 1542

VD16 V 1588

De politicis magistratib. et in eade[m] de lib. arbitrio Phil. 15.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33625

*politica e principatu, ut a fructu suo pcedat qua dicitur in magis ut
conuictari dicit, politica mundatus et omnia dicit,*

F. ALFONSVS VIRVESIVS

Philippica XV. De politicis magistratibus, & vsu rerum ciuiliū, de quibus capite XVI. confessionis, ac de libero arbitrio & causa peccati, de quo capite XVIII. & XIX.

Am multa sunt a me haectenus de confessione uestra discussa, vt videar mihi, posse de caetero plura confessionis & apologiæ capita, vna velitatiõ transcurrere, presertim cum (vt a cap. XVI. incipiam) quicquid in eo a vobis est confessum, catholicum sit, & a nostris theologis, vt apparet, Auguste probatū. Quamobrem nihil hic apologia opus erat, nisi vt Philippus vnde captaret occasionem comminiscendi aliquid, quo nos traduceret, & in inuidiam traheret apud Germanos. Monachi, inquit, multas perniciosas opiniones sparserunt in ecclesia, vcauerunt Evangelicam politiam communionem rerū, dixerunt esse consilia non tenere proprium, non vlcisci, &c. Quo in loco non tm̄ in monachos, verū & in apostolos ipsos peccat. Nam monachi opinionem de rerū cõmunionem nō sparserunt in ecclesia, sed a primis eisdemque optimis Christianis inchoatam, & ab apostolis ipsis vsu probatam, & miraculis cõfirmatam, monachi amplexi sunt. Locus est apertior in actis apostolicis, quam vt citari sit necesse. In monachos vero solos peccat, dicens, ab eis doceri quod consilium sit iniurias non vlcisci, cum nihil minus congruat illorum cum doctrinæ, tum professioni, alioqui proferat locum Philippus, quo fidem faciat amarulentissimæ delationi. Nec minus peccat inferius cum monachorum perniciosas, vt illi videntur,

*Traduntur s̄ q̄
videre infamia
officium et vobis
in exemplum po
nitur,
politica latere in
lib. 2. h. 1. s̄ politica
definit*

Apostoli
cõmunita
rem rerū
approba
uerunt &
nō Mona
chi pri
mo.
Acto. 1

dentur, opiniones improbens dicit. Vanissimum & hoc est, quod sit perfectio Christiana non tenere proprium. Vanissimum profecto, sed æque vanum, prope dixerim est imperitæ multitudini sublinire os, vt credât monachos huiusmodi mendacia docere. Nullus vnquam monachorum ita desipit vt diceret non habere proprium, esse Christianam perfectionem, quam in sola vera pietate sitam esse sciūt, aiunt tamen nihil possidere vt proprium, cuius curis & sollicitudine animus ab assidua Euangelij meditatione auertatur, viã esse satis compendiarium ad hoc vt perfectionem assequamur. Quod si & hoc vanissimum esse dixerit, Christum Iesum summam veritatem arguat vanitatis, ipsius enim est illud: Si vis perfectus esse, vade & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, &c. Sed quid ego Philippi calumnias scripturarum verbis refello, cum ipsa se prodat vanitas, experimentis rerum, quæ ante XV. annos in Germania contigerunt, adiuncta. Monachi, inquit, vocauerunt Euangelicam politiam rerum communionem: scilicet monasticæ sectæ erant rustici plusquam centies mille, qui Lutherano furore correpti, aduersus diuites & nobiles in Germania pro rerum communionem arma sumpserunt, a quibus demum trucidati sunt, & nō pudet Philippum, dogma, cuius autor Lutherus fuit, & ipse fortassis patronus & asseuerator, in monachos rejicere. An opus est argumento euidentiore, quo prodatur eius vanitas, & studium calumniandi?

Articulus decimus septimus qui iudicium vniuersale, bonorum præmia, & malorum pœnas continet, nihil habuit

Possidere
nihil quò
inelligat.

Matth. 19

buit controuersia, neq; XVIII. ac XIX. vt ex Philippi ver-
 bis apparet, quanquam de causa peccatorū & meriti hacten-
 us vobis haud per omnia nobiscum conueniebat. Luthe-
 rus em̄ liberæ arbitrium in vniuersum abstulerat, ita vt nega-
 ret hominem quicq; boni aut mali posse facere, sed omnia fie-
 ri a Deo in nobis. Quæ impietas, a multis theologis impeti-
 ta, tandem corrui: successit illi altera opinio aliquanto mo-
 destior, tribuens hominis arbitrio vim ad peccandū ad me-
 rendum vero negans. Totum enim opus bonum, non a no-
 bis, sed a Deo fieri in nobis non modo Oecolampadius, ve-
 rum & Philippus ipse aliquot locis operum suorum aperte
 docuit, plus nimio vt credo, Christi gratiæ studiosus. Quo
 nomine hoc in loco maxime veniam merebatur, tamen si libe-
 rum arbitrium, vt a catholicis asseritur, nihil detrahit gloriæ
 Christi. Est etenim apud omnes Christianos in confesso, hu-
 manam voluntatem nihil prorsus boni efficere posse (omit-
 to nunc ciuilia officia, & alia id genus, quæ etiam vt ab ethni-
 cis præstabantur, quadantenus dici bona poterant) sine gra-
 tia, a qua tñ præuenta & adiuta potest & velle & efficere le-
 gem Christi, haud quidem perfecte et absolute, quãdo caro
 nunq; non concupiscit aduersus spiritum, vt non quæcunq;
 volumus faciamus, sed eatenus, quatenus eiusdem legis ob-
 seruatio a nobis q̄diu viuimus, præceptis exigitur. Iam quid
 aut quantū in bono opere voluntas impendat, & quid gra-
 tia efficiat, varie traditum est a doctoribus in diuersum salua
 illa communi veritate abeuntibus. Mihi vero videtur, volū-
 tas sola nihil facere boni: ac rursus nihil esse boni operis, qd a
 volun-

Gala. 5

voluntate non fiat. Idem & totidem verbis audeo pronun-
 ciare de gratia. Erunt fortassis, quibus hoc videri possit ni-
 mis laconice dictum: idcirco paucis & compendio locum a
 multis copiose simul & subtiliter expositum: nos pingui, qd
 aiunt, minerua tantummodo deliniamus, & vnica similitu-
 dine complectamur. Similis videtur animi nostri imbecilli-
 tas infantiae puerorum gestientium ambulare, nondum ta-
 men valentium ingredi, quibus apponitur machinula quæ-
 dam lignea, curriculum appellant Hispani, rotulis quatuor
 ceu pedibus suffulta. Huic machinæ ad motus infans, inniti-
 tur ad ambulandum, ita vt quasi præcedentem machinã se-
 qui videatur, quæ tamen minime præcederet, nisi ab infantu-
 lo impulsa, nec infans impellere posset nisi machinæ innixus,
 alioqui omnes eius conatus tantummodo conferunt, vt fre-
 quentius cadat. Quandiu infans ambulare vult, præcedente
 machina, potest: potest etiam, si velit, cessare: nec id tantum,
 verũ & a machina, si libeat, discedere, accedere vero postea-
 quam semel ceciderit, etiam si maxime conetur, suis viribus
 minime potest. Itaque quod ad motus est machinæ in hunc
 vsum illi præparatæ, quod stare potest, & ambulare, alieni
 muneris beneficio habet, tametsi non alius sed infans ipse
 vere dicendus sit, & stare, & ambulare: quoniam ipsius est
 aptare se machinæ, & pedes vbi opus est mouere, quorum
 tamen omnium nihil sine machina potest efficere. Porro
 quod cessat, quod vehiculum deserit, quod cadit, quod lu-
 to & puluere volutatur, solius infantuli est, cui nullus super-
 est locus excusandæ infirmitatis, cum certũ ac firmum præsi-
 dium

Collatio
 volunta-
 tis ad gra-
 tiam per si-
 militudi-
 nem.

Analogia
 causarũ.
 De gratia
 & libero
 arbitrio.

n dium

diū sua sponte deseruerit, quod vt illum non cogebat, vt
 vellet, ita volentem nunquam destituiſſet. Hæc ſimilitudo,
 in qua machinula gratiæ, puer animæ ſpeciem gerit, rem to-
 tam & vniuerſa quæ ad illam pertinent ſub oculos ponere
 non valet: facit tamen vt ut intelligibile, quod præmiſimus
 de gratiæ & liberi arbitrij efficiētia in merendo: quorum
 neutrum ſine altero quicquam facit. Sola enim gratia aut
 ſola humana voluntas nihil boni operis poteſt præſtare, ſed
 totum bonum opus ab vtroque, totum ab alterutra proſi-
 ciſcitur. Eſt tamen diſcrimen quoddam inter hæc, in boni
 operis productione per quam ſimile illi, quod philoſophi
 inter cauſas æquiuocam & vniuocam inuenerunt: cum e-
 nim redditurus ſit in iudicio Chriſtus vnicuique ſecundum
 opera ſua, neceſſe eſt vt eorum opera qui eius miſericordia
 ſeruandi & æternam felicitatem adepturi ſumus, & noſtra
 ſint, & bona, atque adeo ab illo ſiant & a nobis. Nam ſi a
 nobis fierent ſine illius gratia, eſſent quidem noſtra, ſed non
 eſſent bona: ſi vero ab illo ſine nobis, etiam ſi in nobis, fie-
 rent, eſſent quidem bona, ſed non eſſent noſtra. Vtergo
 & noſtra ſint, & bona, opus eſt, & a nobis fieri, & a Chri-
 ſto, cuius ſpiritus adiuuat infirmitatem noſtram. Nihil itaque
 boni operis ſoli libero arbitrio, nihil gratiæ ſoli poteſt aſcri-
 bi, quando neutra res ſine altera operatur, ſed vtraque ſimul.
 Quarum tamen prior rationem habet cauſæ vniuocæ, quæ
 ſibi vendicat effectum, poſterior vero rationem æquiuocæ,
 quæ non tam cooperatur, quàm voluntatem humanam adiuuat
 operantem. Cum hæc ſententia concordant omnia ſcriptu-
 rarum

Rom. 2

Rom. 8

rarum sanctarum testimonia, siue que nobis cuiusuis vel mi-
 nimi boni adimunt facultatem, siue quæ tribuunt efficiendi
 operis libertatem: hoc est, potentiam operandi, cum adest gra-
 tia, & cessandi ab opere, etiam si maxime adsit, nec id tantum,
 verum & in contrarium retinendi, cum volumus. Humane
 quippe naturæ, vt docet Bernardus, per gratiam restitutæ, Bernard,
 inest vis ad peccandum, & non peccandum, destitutæ vero,
 tantum ad peccandum: perfectæ autem & consummate,
 tantum ad non peccandum. Noster itaq; locus est medius,
 idcirco vtriusq; extremi participatiõe nutamus, in alterutrã
 partem casuri. Porro vbi ceciderit lignum, ibi manebit. Ad-
 de quod hæc nostra sententia nihil prorsus homini relinquit,
 vnde possit gloriari nisi in domino, in quo omnia se posse
 gloriabatur Paulus. Satis sit his paucis lineis, quid nobis de
 gratia & libero arbitrio videretur significasse, magis quam
 exposuisse, quandoquidem haud erat opus iusta lucubrati-
 one tractare locum, tam docte, tam pie, tam ingeniose, tum a
 veteribus, tum a neotericis theologis explicatum. Philip. 4

Porro articulus vigesimus idẽ repetit, qđ articulis quarto
 et duodecimo fuerat propositum, quamobrem sufficit lecto-
 ribus pijs & solam veritatem expetentibus quod Philippicis
 quarta & sequentibus ex sacris literis pro catholica veritate
 produximus. Querimonias Philippi, quibus huius arti-
 culi apologiam exorditur, nihil moramur. Reiecerunt, in-
 quit, & improbarunt theologi in conuentu Augustensi,
 verba confessionis, quibus dicitur, quod non merentur ho-
 mines remissionem peccatorum bonis operibus. Quid ni

n ij reijce

reñcerent & improbarent quod aduersatur prophetis & Euangelio: Confessio enim cum negatiue pronunciet, nullū discrimen operum, nullum meriti, nullum peccatorum aut remissionis faciens, ita bona opera a peccatorum remissione prorsus excludit, vt ne solis nec cum fide vim aliquam illis tribuat ad peccatorum remissionem. Atqui scriptura sacra sexcentis locis exigat opera, vt condonentur peccata: Dani. 4. Daniel consulit Nabuchodonosoro, vt peccata sua elemosynis redimat. Tob. 4. Tobias: Elemosyna, ait, ab omni peccato & a morte liberat. Item apud Lucam: Quod superest, date elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. Deinde exponens Christus illud orationis: Dimitte nobis debita nostra, &c. Si dimiseritis, inquit, hominibus peccata eorum, dimittet et vobis pater vester cœlestis delicta vestra. Rursus apud Lucam: Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Hæc omnia & id genus alia per multa, quæ passim in sacris literis inueniuntur, perspicue, ac nullius coactæ interpretationis commento docent bona opera multum ad peccatorum remissionem conferre: quibus cum aduersetur generalis negatio confessionis, haud immerito a theologis non est admittenda. Verum quid fides faciat, quid & quatenus conferant bona opera ad iustificationem, quando non vno loco superius exposuimus, nunc ad articulum primum & vigesimum accedamus.

Philippica XVI. De cultu & inuocatione sanctorum.

Diuo